

KONTION KINTEREILLÄ

Niina Forsman	236093
Soile Hietanen	234839
Riina Hänninen	234842
Petra Kurki	234851
Anne-Mari Vanhanen	234862

Sisältö

1. Johdanto.....	1
2. Luston esittely	1
3. Museo oppimisympäristönä	1
3.1. Museon määritelmä, tehtävät ja tavoitteet.....	1
3.2. Museopedagogiikka ja oppiminen museossa	2
3.3. Työpaja	3
4. Pedagoginen draama	3
5. Projektin suunnittelu ja toteutus	4
5.1. Suunnittelu	4
5.2. Toteutus	6
6. Yhteenveto Kontion kintereillä -työpajan kyselystä	10
7. Pohdinta	14
7.1. Mitä opimme tästä?	15
Lähteet	16
Liitteet (3 kpl)	

1. Johdanto

Toteutimme luovan projektimme metsämuseo Lustolla 13.–17.5.2013. Projektimme oli draamallinen museo-opastus ja siihen liittyvä työpaja, jossa oppilaat saivat tehdä itselleen puusta omat karhunkynnet.

2. Luston esittely

Metsämuseo Lusto on avattu yleisölle vuonna 1994 ja näyttelyn laajennus vuonna 2008. Luston taustalla on vuonna 1988 perustettu metsämuseosäätiö, jossa on mukana 40 metsä- ja puualan sidosryhmää. Museorakennukset ovat suunnitelleet arkkitehdit Ilmari Lahdelma ja Rainer Mahlamäki. Lusto on metsähistorian ja -kulttuurin erikoismuseo. Suomessa meillä on tällä hetkellä 16 erikoismuseota. (Museovirasto.)

Kävijämäärä on tasoittunut vuosittain noin 30 000, joista koululaisia ja opiskelijoita on noin 8000. Museoon on säilytetty ja tallennettu noin 12 000 esinettä, 250 000 valokuvaa, 1000 videoita ja 12 000 kirjaa. Kokoelma kasvaa jatkuvasti esimerkiksi uusien lahjoitusten kautta. Kokoelmiin voi tutustua Internetissä Kantapuu-tietokannan kautta.

3. Museo oppimisympäristönä

3.1. Museon määritelmä, tehtävät ja tavoitteet

Kansainvälinen museoneuvosto ICOM (International Council of Museums) määrittelee museon hyötyä tavoittelemattomaksi, pysyväksi ja yleisölle avoimeksi laitokseksi, joka palvelee yhteiskuntaa ja sen kehitystä. Museo hankkii, tutkii, säilyttää, käyttää tiedonvälitykseen ja pitää näytteillä aineellista ja aineetonta ihmisen ja hänen ympäristönsä perintöä. Tallentavan ja tutkivan roolin lisäksi museoilla on merkittävä tehtävä välittää tietoa näyttelyiden, opastuksen ja neuvonnan kautta. (ICOM 2010–2012; Suomen museoliitto 2009a; Suomen museoliitto 2009b.)

Suomessa museokenttä on hyvin laaja ja monipuolinen. Suomen museoliiton mukaan Suomessa on 917 museota (Suomen museoliitto 2009c). Meillä on kolme valtakunnallista museota ja 16 valtakunnallista erikoismuseota. Metsämuseo Lusto on yksi näistä erikoismuseoista. Alueellisesti Suomessa on 22 maakuntamuseota ja 16 aluetaidemuseota. (Museovirasto 2011, 2; 2013) Museot luokitellaan kokoelmiensa perusteella. Suomessa museot on jaoteltu kulttuurihistoriallisiin, taide- ja luonnontieteellisiin museoihin. Taidemuseot keräävät esteettisiä ja ainutlaatuisia teoksia, kun taas kaksi muuta keräävät tavallisia esineitä tai ovat kiinnostuneita muun muassa luonnonilmiöistä. (Heinonen & Lahti, 2007, 73.)

3.2. Museopedagogiikka ja oppiminen museossa

Museossa opetus on Suomessa muotoutunut 1900-luvun alkupuolelta lähtien, jolloin Ylioppilaiden Kaunotieteellinen Yhdistys alkoi järjestää suurelle yleisölle kiertokäyntejä Ateneumissa, Fredrik Lindström julkaisi oppaan taidekokoelmassa kävijälle ja Taidetta kouluihin-yhdistys perustettiin. (Heinonen & Lahti, 1996, 198–199 Palviainen 2000, 124 mukaan.) Tätä kautta syntyi museo-opetuksen kolmen perusvälinettä, opastukset, opaskirjat ja pienoisenäyttelyt (Palviainen 2000, 124). Maailma on kuitenkin muuttunut ja sitä mukaa myös museopedagogiikan on muututtava. Tänä päivänä avainasemassa ovat mediakulttuuri, interaktiivisuus ja vuorovaikutteisuus. Konstruktivistinen, tutkiva ja sitä kautta elinikäinen oppiminen ovat välineitä ja tavoitteita tämän päivän museo-opetuksessa. (Palviainen 2000, 125–127.) Falk ja Dierking (2000, Tal & Morag 2006, 749–750 mukaan) ovat määritelleet museossa oppimisen sosiokulttuuriseen teoriaan nojaten tapahtuvan kolmessa kontekstissa, henkilökohtaisessa, sosiokulttuurisessa ja fyysisessä. Oppimisen tulee kohdata yksilön motivaatioiden ja kiinnostusten kanssa sekä olla henkilökohtaista aikaisemman tiedon pohjalle rakentuvaa, sallia yksilölle valinnanmahdollisuus sekä olla vuorovaikutuksellista.

Museolain (1 luku, 1§, 11.11.2005/877) ja ICOM:in museotyön eettisten sääntöjen (2004) mukaan museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museot ovat vastuussa kulttuuri- ja luonnonperinnöstä ja niillä on velvollisuus hankkia, säilyttää ja edistää kokoelmiaan, sekä jakaa tietoa yleisölle. Museoilla on myös kasvatuksellinen rooli. Niiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta säilyttämällä, välittämällä ja opettamalla sitä tuleville sukupolville. Vuorovaikutus yleisön ja kulttuuriperinnön kanssa on olennainen osa kasvatuksellista tehtävää.

Museopedagogiikka-termi on vakiintunut Suomessa. Kuitenkin jonkin verran käytetään myös termejä museo-opetus, museokasvatus, kulttuuripalvelut yleisötyö, yleisökasvatus ja taidekasvatus. Englanninkielinen vastine on museum education. (Pedaali ry 2012; Tornberg & Venäläinen 2008, 105.) Määritelleessä museopedagogiikkaa pohditaan usein, kuvataanko sillä rajatusti museon käytännöllistä opetustoimintaa vai laajempaa kasvatuksellista näkemystä (Hakamies 2011, 4-5). Museopedagogiikka voidaan määritellä pedagogiikka-käsitteen väljemmän määrittelyn kautta. Silloin pedagogiikka tarkoittaa opetus- ja kasvatuskäytäntöjen perusteluja, lähtökohtia ja käytännön toimia, jotka muodostuvat kokemusten, persoonallisuuden, yksilöllisten tottumusten ja mieltymysten kautta. (Malmisalo- Lensu & Mäkinen 2009, 295–296.) Museopedagogiikalla tarkoitetaan myös museon toimintaa, missä on esimerkiksi näyttelyitä järjestettäessä tietoinen kasvatuksellinen tai opetuksellinen päämäärä. Se on museon valitsemien kasvatusta ja opetustavoitteiden toteuttamista, missä ollaan vuorovaikutuksessa koulun tai muun kohderyhmän kanssa. (Heinonen & Lahti 2007, 181.) Museopedagogiikan on tarkasteltava museota ja museokäyntiä kokonaisvaltaisesti kaiken sen kannalta, mitä kävijä kohtaa museossa ja museon ulkopuolella (Pedaali ry 2012).

Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry (2012) määrittelee museopedagogian toteuttamiselle kolme lähtökohtaa: 1) aktivoida kävijää omiin tulkintoihin ja luovuuteen sekä rohkaista ja tukea henkilökohtaista kokemusta, 2) välittää ja lisätä tietoa sekä syventää ymmärrystä, ja 3) käsitellä ja avata museota kävijöille instituutiona, tilana ja paikkana. Suomen museoliitto (2009) korostaa, että museopedagogiikan tavoitteena on herättää kiinnostusta perinteitä, taidetta, historiaa ja luontoa kohtaan. Museopedagogiikka ei ole vain tietylle ikäryhmälle suunnattua toimintaa, vaan

se tarjoaa jotain kaikille ikäryhmille. Kouluille suunnattu museopedagogiikka pyrkii kehittämään ja tukemaan itse tekemistä ja kokeilemista korostavaa opetustoimintaa.

3.3. Työpaja

Työpajan ajatuksena on tekemällä oppiminen. Se voi olla konkreettista tekemistä, vanhojen tekotapojen jäljittelyä tai taiteellista luomista. Oleellista kuitenkin on, että työpaja sidotaan osaksi museon näyttelyä, jotta se ei jää irralliseksi puuhasteluksi, vaan ymmärretään osana suurempaa kokonaisuutta. Jotta työpaja olisi tekijälle merkityksellinen, tulisi työstettävällä työllä olla jonkinlainen henkilökohtainen käyttöarvo. (Leimu & Kuhmonen 1987, 98, Kallio 2004, 131-132.)

4. Pedagoginen draama

Pedagoginen draama tarkoittaa yksinkertaisesti selittäen sellaista opetusmenetelmää, joka tapahtuu teatterin keinoja apuna käyttäen. Toisin sanoen siis pedagogisessa draamassa oppiminen tapahtuu esimerkiksi näyttelemällä jokin oppimisen alla oleva tapahtuma. Sitä voidaan pitää kokemuksellisen oppimisen menetelmien integraationa, koska siinä pyritään yhdistämään käsiteltävät asiat suuremmiksi kokonaisuuksiksi, joissa asiat jollain tavalla liittyisivät toisiinsa (Lintunen 1995, 117).

Lintusen (1995, 117) mukaan draaman käyttö on hyvä opetusmenetelmä, koska se on niin laaja, kokonaisvaltainen ja toiminnallinen, ja sopii siksi hyvin myös uusien opetussuunnitelmien sisältöihin. Draama myös eheyttää opetusta ja tukee oppiaineintegraatiota, koska se auttaa luomaan asioista suurempia kokonaisuuksia.

Lintunen (1995, 116) kirjoittaa, että Jonathan Neelands luokittelee pedagogisen draaman työtavat niiden käyttötarkoituksen mukaan neljään ryhmään seuraavasti:

1. *Puitteita ja ympäristö luovat työtavat*, joilla pyritään luomaan puitteet draamalle ja motivoimaan ryhmää. Nämä työtavat liittyvät enemmän näyttämölistämiseen kuin näyttelemiseen.
2. *Kertovat työtavat*, joita käytettäessä keskitytään huomattaviin tapahtumiin, tapauksiin tai yhteydenottoihin. Kertovat työtavat kehittävät tarinaa ja sen juonta ja mahdollistavat erilaisten ajattelu- ja toimintamallien kokeilemisen.
3. *Tulkitsemiseen pohjautuvat työtavat*, jotka tuovat käsiteltävään asiaan uusia näkökulmia. Tulkitsemiseen pohjautuvissa työtavoissa työskennellään pitkälti symbolisen esittämisen tasolla. Nämä työtavat alkavat jo olla myös melko teatterillisia, joten niihin tarvitaan jonkinlainen puhe- ja näyttelemistaito.
4. *Ajattelutoimintaa herättävät työtavat*, joita käytetään silloin, kun halutaan arvioida ja tarkastella tapahtumia tai kehittää uusia ratkaisumalleja. Näissä työtavoissa on tärkeää, että ryhmällä on hyvät keskustelutaidot.

5. Projektin suunnittelu ja toteutus

5.1. Suunnittelu

Valitsimme luovaksi projektiksemme Kontion kintereillä työpajan Metsämuseo Lustolla, sillä aihe vaikutti meistä mielenkiintoiselta ja halusimme kokeilla työpajan toteuttamista museossa. Suunnitteluvaiheessa työskentelyämme helpotti suuresti se, että yksi ryhmämme jäsen työskentelee Lustolla museo-oppaana. Hän tuntee henkilökunnan ja näin pystyimme ottamaan suoraan yhteyttä oikeisiin henkilöihin Lustolla. Hän myös tiesi kuinka aikaisempina vuosina työpajoja on toteutettu ja näin pystyimme hyödyntämään myös tiloja järkevästi. Suunnittelussa otimme huomioon Luston toiveet ja kokemukset aikaisemmista työpajoista.

Alkuperäisessä suunnitelmassa ryhmämme vastuulla oli pelkästään työpajan toteuttaminen. Halusimme kuitenkin ottaa myös opastuksen vastuullemme, jotta saimme luotua työpajan ympärille toimivan kokonaisuuden. Halusimme kokeilla opastuksessa draamaa, jotta saisimme itse kokemusta draaman käytöstä sekä saisimme palautetta sen toimivuudesta. Toivoimme myös, että draaman avulla opastus olisi elävämpi ja kiinnostavampi ja täten myös mieleenpainuva kokemus oppilaille, sillä harmittavan usein museo-opastus on tylsä, luentomainen ja käsitteiltään vaikeaselkoinen oppilaille.

Karhulla uskottiin ennen vanhaan olevan parantavia voimia ja karhun kynnen uskottiin "parantavan kakaroita taudeilta". Näin ollen työpajassa toteutettavaksi työksi päädyimme tekemään karhun kynnen puusta, joka sitten suojelisi lapsia sairauksilta. Oppilaat saivat itse päättää tekevätkö kynnestä avaimenperän vai kaulakorun. Isompien oppilaiden kanssa oli tarkoitus käyttää puukkoja kynnen vuolemisessa ja pienten oppilaiden kanssa pelkästään hiomapaperia. Puun työstäminen pelkästään hiomalla oli kuitenkin hidasta, joten päätimme, että työskentelyn nopeuttamiseksi työstettävät puupalat olisi hyvä leikata valmiiksi kolmion muotoon.

Työstettäväksi puuksi valitsimme haavan, sillä se on pehmeämpää työstää ja väriltään kauniin vaaleaa. Työskentelyvaiheessa jokainen oppilas saa itse myös porata reiän sekä koristella kynnen polttokynällä. Kaulakorun nauhaa varten päätimme käyttää niintä, jota voi käyttää sellaisenaan tai josta voi letittää paksumman nyörin. Avaimenperään valitsimme materiaaliksi joko niinen tai nahkanyörin sekä avainrenkaan.

Työpajaa varten laadimme kuvallis-kirjalliset ohjeet (Liite 3), joista oppilaat pystyvät itse seuraamaan työvaiheet. Halusimme myös tehdä kyselylomakkeen opettajille, jotta saisimme palautetta työpajasta sekä draaman toimivuudesta opastuksessa.

Työpajan kestoksi vahvistui 1,5h, joten jouduimme pohtimaan tarkasti ajankäyttöön liittyviä asioita. Opastukseen emme voineet käyttää aikaa yli puolta tuntia, sillä puun työstämiseen pitäisi varata riittävästi aikaa. Myös siirtymät opastuksen aikana sekä opastuksesta työpajaan tuli ottaa huomioon.

Päätimme jakaa opastuksen kolmelle roolihahmolle: emännälle, metsästäjälle sekä karhulle. Halusimme, että emäntä ottaa ryhmän vastaan ja kertoo karhuun liittyvistä uskomuksista ja myyteistä. Metsästäjä kertoo metsästykseseen, karhun kaatoon sekä peijaisiin liittyvistä rituaaleista.

Karhu puolestaan kertoo karhun elintavoista, talviunesta sekä suhteestaan ihmiseen. Vuorosanamme pohjautuivat Luston oppaiden tietopakettiin karhusta. Huomioimme opastuksessa myös kulkureitin sekä reitin varrella olevat kuvat ja karhut sekä karhuntaljat.

Pohdimme yhdessä vuorosanat, mutta päätimme, että jokainen saa kuitenkin itse muokata tekstiä vielä "omaan suuhunsa" sopivaksi. Vuorosanojen tuli olla hauskoja ja niistä tuli kuitenkin löytyä tarvittava info itse näyttelyistä. Koska metsästäjä/isäntä ja emäntä edustivat mennyttä aikaa, puhuivat he murteella ja olivat ehkä lähellä leppoisia savolaisia. Karhun taasen puhui tavallisesti. Pienemmillä oppilailla tuli korostaa, ettei tätä kyseistä karhua tarvinnut pelätä. Liitteenä (Liite 2) löytyvät vuorosanat, joita käytimme opastuksella. Roolivaatteet ja rooliin eläytyminen olivat myös erittäin tärkeässä asemassa opastuksen onnistumisen kannalta. Osan roolivaatteista saimme hankittua itse, mutta karhuntaljan sekä isännän housut ja hatun saimme Luston pukuvarastosta.

Opastus kulki niin, että emäntä haki oppilaat lipunmyynnistä ja kuljetti näyttelytiloihin. Siellä hän kertoi karhun nimiin ja parantaviin voimiin liittyvistä myyteistä ja uskomuksista. Tämän jälkeen metsästäjä, joka oli emännän mies, ilmestyi nurkan takaa. Hän pyysi

lapsia mukaansa ja kertoi heille karhunpeijaisista ja karhuun liittyvästä metsästyskulttuurista ennen ja nykyään. Taas yhtäkkiä talviunilta herännyt karhu tulee ryhmää vastaan. Isäntä lähtee paikalta ja karhu kertoo oppilaille talviunesta, ravinnosta ja pennuistaan. Karhu vie lapset vielä tutustumaan karhun pesään ja johdattaa tämän jälkeen työpajaan askartelemaan.

Emännän ja isännän kohtaaminen

5.2. Toteutus

Työpaja toteutettiin 13.–17.5.2013. Työpaja sai hyvän vastaanoton ja jokaiselle päivälle oli varattu vähintään kaksi työpajaa opastuksineen:

Maanantai: kaksi ryhmää (8lk.)

Tiistai: kolme ryhmää (1-3lk.),

Keskiviikko: kolme ryhmää (0-4lk.)

Torstai: kolme ryhmää (0-6lk.), joista yksi esikouluryhmä ei osallistunut opastukseen, ainoastaan pelkkään työpajaan

Perjantai: kaksi ryhmää, (0-2lk.)

Työskentelimme aina koko päivän roolivaatteissamme. Ajattelimme, että voisi olla hieman tylsää jos heti opastuksen jälkeen ottaisimmekin roolivaatteet pois. Työpajan alussa esittelimme, että olemme opettajaopiskelijoita ja kerroimme oikeat nimemme, mutta ehkä roolivaatteista johtuen meitä puhuteltiin silti karhuna, emäntänä ja metsästäjänä.

Perjantaille olimme kysyneet kuvausluvat ja sopineet työpajojen valokuvaamisesta ja videoinnista. Valmis video on tarkoitus laittaa Open metsä-portaaliin esitteille. Sen avulla voidaan muun muassa esitellä ja samalla mainostaa Luston työpajoja. Kuvauspäivän ryhmät olivat 0-2. luokkalaisia. Oppilaat suhtautuivat kuvaamiseen hyvin.

Opastukset sujuivat kaiken kaikkiaan hyvin. Erityisesti pienemmille oppilaille draaman käyttö opastuksessa oli selvästi elämyksellinen kokemus. He jaksoivat keskittyä opastukseen ja kyselivät myös paljon opastuksen aikana. Osa lapsista halusi myös ehdottomasti päästä silittämään karhua.

Isäntä kertoo karhun kaatamisesta

Maanantain 8lk. ryhmät olivat erittäin hyvää harjoitusta loppuviikkoa ajatellen. Emme olleet testanneet työpajaa käytännössä vielä millään lapsiryhmällä, joten erityisesti puukkojen käsittelytaidoista meillä ei ollut todellista kuvaa. Oma ajatuksemme oli, että isommat oppilaat (neljäsluokkalaisista ylöspäin) voisivat käyttää puukkoa ja pienemmät työstäisivät karhun kynttä pelkästään hiomapaperin avulla. Jouduimme kuitenkin muuttamaan suunnitelmaamme niin, että kaikki työstävät kynnen hiomapaperilla. Kahdeksasluokkalaisten puukonkäsittelytaidot eivät vakuuttaneet meitä emmekä siksi uskaltaneet antaa puukkoa nuoremmillekaan. Kukaan 8-luokkalaisistakaan ei onneksi saanut erityisen isoa haavaa, mutta useampi oppilas jouduttiin paikkaamaan laastarin avulla.

Karhun pesään tutustumista

Maanantain ryhmät työskentelivät sisätiloissa. Kuvalliset työskentelyohjeet olivat oppilaiden nähtävillä pöydillä sekä hyödynsimme videotykkiä heijastamalla ohjeet myös seinälle. Loppuviikon ryhmien työpajat päädyimme pitämään ulkona, sillä koko viikoksi oli luvattu erittäin hyvää ilmaa ja huomasimme, että oppilaat saavat työnsä valmiiksi melko eri tahtiin ja ulkona oppilaiden oli mahdollista liikkua ympäristössä vapaammin, ollen kuitenkin koko ajan opettajien valvonnassa. Kuvallisia työohjeita emme käyttäneet enää muiden ryhmien kanssa ulkona vaan havainnollistimme työvaiheet oikeita välineitä apuna käyttäen. Näytimme myös miltä karhun kynsi oikeasti näyttää ja moni halusikin itse kokeilla miltä se myös tuntuu.

Karhun kynnen ihmettelyä

Hiomisvaiheessa kiertelimme oppilaiden luona ja autoimme ja kannustimme työskentelyssä. Muiden työvaiheiden vastuun jaoimme keskenämme omille työpisteille. Yhdellä pisteellä porattiin, yhdellä pisteellä koristeltiin kynnet polttokynällä ja yhdellä pisteellä jaettiin ja autettiin avaimenperän tai kaulanauhan punomisessa ja kiinnittämisessä. Olimme varanneet myös yhteen pisteeseen mahdollisuuden koristella kynsi maalaamalla ja varsinkin monet pienemmät oppilaat halusivatkin koristella oman karhunkyntensä maalaamalla.

Ahkeraa ja keskittynyttä työskentelyä

Porauspiste

Erityisesti pienet oppilaat vaativat tarkkaa ohjeistusta ja mallinsimmekin koko ajan työvaiheita oikeilla välinellä. Polttokynän käytön kanssa noudatimme erityistä varovaisuutta, sillä rauta oli todella kuuma. Vain yksi oppilas poltti hiukan hiuksiaan ja toinen kättään, mutta mitään suurta palovammaa ei syntynyt. Yksikään oppilas ei saanut itsenäisesti käyttää polttokynää, vaan joku meistä oli koko ajan välittömässä läheisyydessä auttamassa.

Koristelua maalaamalla...

... ja polttokynällä.

Ryhmät olivat ikätasoltaan ja luonteeltaan suuresti vaihtelevia, mutta yleisesti voisi kuitenkin sanoa, että kaikki ryhmät jaksoivat työskennellä työpajassa keskittyneesti. Jotkin ryhmät olivat alkuun ehkä hiukan passiivisia, mutta alkuun päästyään myös nämä ryhmät innostuivat työskentelystä. Oli mukavaa huomata, että sama työ toimi niin hyvin monen ikäisille lapsille.

Valmiita karhunkynsiä

6. Yhteenveto Kontion kintereillä -työpajan kyselystä

Halusimme työpajastamme palautetta opettajilta ja teimme lyhyen kyselyn (Liite 1), johon opettajilla oli mahdollisuus vastata työpajan aikana. Vastauksia saimme kerättyä yhteensä 18 opettajalta. Lustolla ei ole aikaisemmin kerätty varsinaista palautetta työpajoista, joten kyselymme palvelee toivottavasti myös heitä työpajatoiminnan kehittämisessä.

Miksi valitsitte Kontion kintereillä -työpajan?

Opettajilta kysyttäessä, miksi he valitsivat Kontion kintereillä -työpajan, vastaukset keskittyivät eniten aikatauluun ja aiheeseen liittyviin näkökulmiin. Vastauksista 7/18 korostu aikataulua. Eräs vastaaja kertoi esimerkiksi, että työpaja *”vaikutti mielenkiintoiselta ja ryhmällemme sopivalta aikataulullisesti ja aiheeltaan.”* Myös 7/18 vastausta painottivat erityisesti aihetta. Aihe tuntui sopivalta ikäluokalle tai liittyi koulussa opeteltuun ja koulun oppisisältöihin. Lisäksi neljässä vastauksista nostettiin esille se, että oppilaat saavat tekemistä, toimintaa ja uusia kokemuksia. Eräällä koulusta retki Lustoon tehdään perinteisesti joka vuosi. Yksi vastaajista ilmoitti, että apulaisrehtori oli tehnyt päätöksen työpajaan osallistumisesta.

Aikataulu:

Työpaja kuului Luston ohjelmaan sopivasti. Oli sopivasti tarjolla. Ajankohdat täsmäsivät retkiohjelmaan. Sattui tälle päivälle. Ajankohta sopi tälle työpajalle. Katsottiin työpajan sopivan pienemmille oppilaille. Oli tämän viikon (Luston) ohjelmassa. Vaikutti mielenkiintoiselta ja ryhmällemme sopivalta aikataulullisesti ja aiheeltaan.

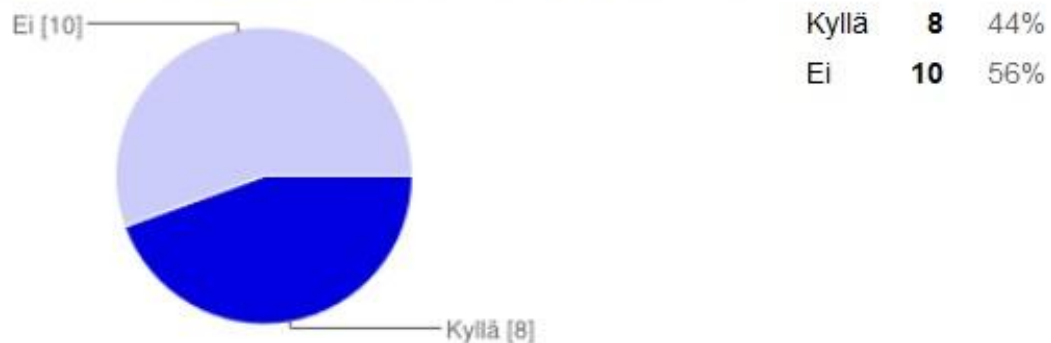
Aihe:

Tuntui sopivalle aiheelle. Mielenkiintoinen tutustumiskohde ja aihe. Oppilaille tekemistä. Mielenkiintoinen sisältö, oppilaille tekemistä. Myös 8.luokan biologiassa käydään nämä asiat. Oppilaat ovat 1-luokkalaisille ja kontio on mukava ja kiinnostava aihe. Koska se on aina hyvä taitaa uusia asioita ja mitä opiskelemme koulussa. Se vaikutti mielenkiintoiselta nettisivujen perusteella ja kuului yllin 3.luokanoppisisältöön.

Muut:

Halusimme toimintaa eskari ja ekaluokkalaisille. En osaa sanoa, mutta varmasti lasten kokemusten kannalta hyvä valinta. On ilmeisesti koulun perinne. Retki tehdään joka vuosi. Apulaisrehtori valitsi.

Perehdyttiinkö Karhu-aiheeseen etukäteen koulussa?

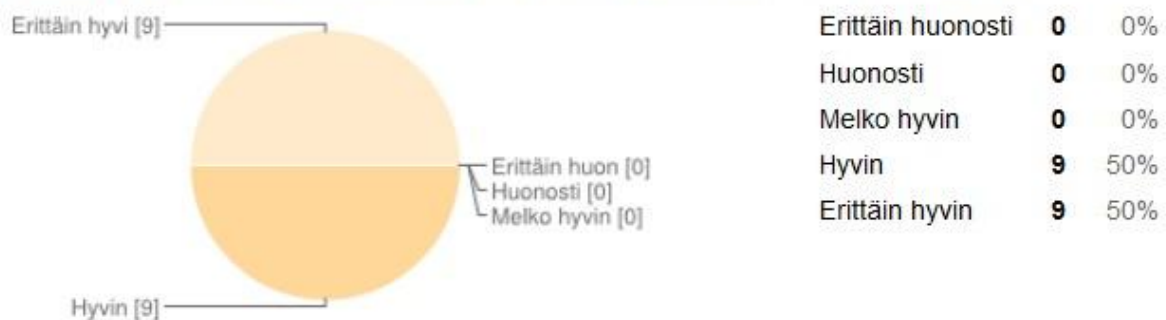

Hieman yli puolet vastaajista (56 %) eivät olleet perehtyneet etukäteen karhu-aiheeseen koulussa. Vastaajista kahdeksan kävivät aihetta eri tavoin läpi ennen vierailua. He olivat esimerkiksi sivunneet aihetta koulussa sekä kertoneet vierailusta museoon ja työpajasta. Kuusi vastaajista ilmoitti, että karhua ja esimerkiksi sen elinympäristöä ja tapoja oli käsitelty yllin tai biologian tunnilla.

Jos kyllä, niin miten:

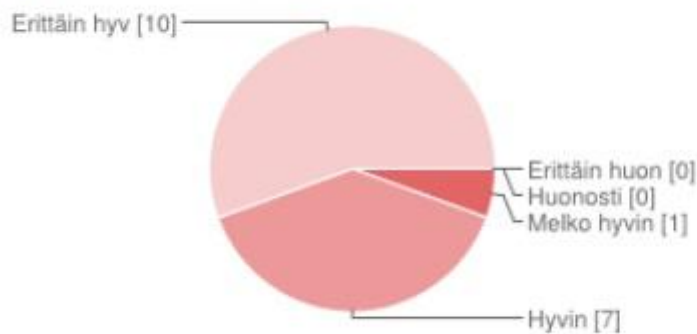
Aihetta sivuttiin vain Luston yleiskierroksella. Kerroin luokalle, että Lustossa on karhuun liittyvä teema ja vihjaisin, että siellä saattaa päästä askartelemaan. Yleistä karhuasiaa oli kyllä yllin puitteissa. Oppikirjojen avulla. Karhun elinympäristö ja tavat. Yllin tunnilla yllin opettajan kanssa käytiin. En osaa sanoa miten. Uskon, että oppilaat ovat opiskelleet aihetta tunnilla. Biologian tunnilla käsiteltiin aihetta.

Draaman käyttö sopi Karhun vuosi-näyttelyn opastukseen mielestämme

Draaman käytöstä kaikki vastaajat olivat yksimielisiä, että se sopi hyvin (50 %) tai erittäin hyvin (50%) Karhun vuosi- näyttelyn läpikäymiseen. Tästä voidaan päätellä, että museon kannattaisi etenkin lapsiryhmille harkita tällaisten draamapohjaisten opastusmenetelmien kehittämistä.

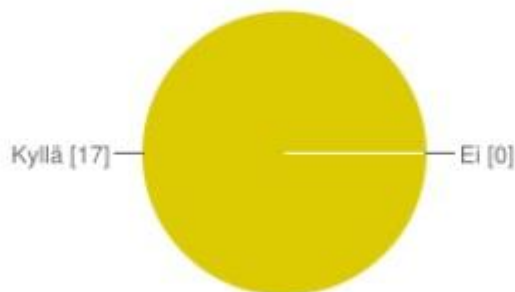
Työpaja oli toteutettu mielestämme

Erittäin huonosti	0	0%
Huonosti	0	0%
Melko hyvin	1	6%
Hyvin	7	39%
Erittäin hyvin	10	56%

Työpajan toteutuksesta saimme myös erittäin hyvää palautetta. Vastaajista 7 (39 %) koki toteutuksen onnistuneen hyvin ja 10 (56%) erittäin hyvin. Vain yksi vastaaja oli ilmoittanut työpajan onnistuneen melko hyvin. Luulemme, että draamapohjainen opastus toi mukavaa vaihtelua tavalliseen työpajaan ja lisäksi olimme käyttäneet paljon aikaa suunnitteluun ja toteutuksen miettimiseen.

Oliko kokonaisuus mielestänne onnistunut

Kyllä	17	100%
Ei	0	0%

Kokonaisuus oli kaikkien vastaajien mielestä onnistunut. Yksi opettajista ei ollut vastannut ollenkaan tähän kysymykseen. Tästä voimme päätellä, että onnistuimme työpajan suunnittelussa ja toteutuksessa. Toisaalta vapaan sanan kohdalla on löydettävissä myös kehitysehdotuksia työpajaa varten.

Vapaa sana (risuja, ruusuja, kehitysehdotuksia, mikä parasta päivässä jne.)

Seuraavassa taulukossa on jaoteltu vastaajien vapaita kommentteja työpajasta. Vastaukset keskittyivät draaman käyttöön, kynnen tekemiseen ja ajankäyttöön. Lisäksi saimme muutamia kehitysehdotuksia ja yleisiä kommentteja ja kiitosta työpajasta:

Draama	Kynnen tekeminen	Ajankäyttö	Kehitysehdotukset	Muuta/yleistä
<i>Oli tosi mukavat ja mukaansatempaavaa hahmot (ihana murre). ERITTÄIN ONNISTUNUT</i>	<i>Työpaja oli oikein onnistunut ja lapset innostuivat karhunkynsien tekemisestä.</i>	<i>Kaikki työllistyivät karhun kimpussa loppuun asti vähitellen. KIITOS</i>	<i>Opastuksella ehkä vähän enemmän olisi voitu kertoa ja olla sisällä. Oli niin mielenkiintoista kuulla kontiosta</i>	<i>Oppilaat saivat retkellä mukavan muiston! Hyvä kokonaisuus, Kiitos! :)</i>
<i>Opastettu kierros oli hyvin toteutettu ja lapsiakin kiinnosti käydyt asiat.</i>	<i>Aktiivinen on aina hyvää ja oli tekemistä ja kotiinviemistä</i>	<i>Aikaa on varattu työskentelyyn jopa liikaakin, tosin ryhmämme (14) on varmasti pieni verrattuna joihinkin ryhmiin.</i>	<i>Olisiko karhunkynsien työstämiseen voinut käyttää vaikkapa raspia hiomaperin lisäksi?</i>	<i>Keep up the good work :)</i>
<i>Enne työpajaa tehty draamakierros oli hyvä ja motivoiva.</i>		<i>Tunti riittävä aika, tosin ryhmä pieni.</i>		<i>Ryhmänhallinta ensiluokkaista. "Puheosuudet" sopivan mittaisia. Oppilaille tekemistä. JES! Hyvä setti!</i>
<i>Draaman käyttö ja työpaja toimii ainakin yläkouluikäisten kanssa paremmin kuin pelkästään opastettu museokierros.</i>				<i>Vapaa liikkuminen oli myös hyvä asia.</i>
<i>Mulle draamassa oli mukava lisä.</i>				<i>Parasta päivässä olivat kaikki.</i>

7. Pohdinta

Kun suunnitelmat eivät alussa olleet vielä täysin selvät, tuntui projekti melko haastavalle. Tapaamisten jälkeen suunnitelmat kuitenkin alkoivat vähitellen selkiintyä ja tarkentua ja suunnittelu lähti kehittymään helposti. Suunnittelussa hyödynsimme konkreettisten tapaamisten lisäksi myös Google Drivea, Facebookia sekä Skypeä.

Luovuuden erilaiset elementit näkyvät kokonaisuudessa draamallisena museo-opastuksena, johon olimme itse tehneet käsikirjoituksen. Työpajassa jokainen oppilas sai itse työstää itselleen karhun kynnen muistoksi työpajasta. Hyödynsimme myös tieto- ja viestintäteknologiaa projektissamme Luston mainosvideota tehdessämme.

Mielestämme onnistuimme työskentelemään ryhmänä melko joustavasti ja aikatauluja noudattaen. Vastuuta olisimme voineet ehkä jakaa selkeämmin, mutta hyvien yhteydenpitovälineiden ansiosta jokaisella oli mahdollisuus osallistua projektin suunnitteluun omien aikataulujensa puitteissa. Teimme hyvät ennakkovalmistelut ja se myös mahdollisti onnistuneen projektin.

Kuten kyselystäkin käy ilmi, kokonaisuus onnistui hyvin. Tietenkin olisi ollut vielä mielenkiintoista selvittää, mitä oppilaat olivat mieltä kokonaisuudesta, sillä nyt haastattelimme vain opettajia. Toisaalta oppilaat vaikuttivat olevan innoissaan draamaopastuksesta ja työpajassa toiminta ja aktiivinen tekeminen veivät mukanaan. Eräs opettaja kommentoikin työpajan aikana, että oppilaista näkee, että he pitävät tästä tekemisestä. Draamaopastus vetosi etenkin pienempiin oppilaisiin ja he halusivatkin silitellä karhua. Myös mahakas isäntä huvitti etenkin poikia. Toivomme, että huumorin ja roolien kautta lapsille jäi myös oikeaa asiaa mieleen karhusta ja siihen liittyvistä näkökulmista.

Parannettavaa jäi ehkä draaman pituudessa. Nyt roolien osuudet jäivät melko lyhyiksi ja joitain asioita käsiteltiin ehkä melko nopeasti ja pinnallisesti. Kynnen valmistukseen olimme varanneet ehkä hieman liian paljon aikaa, joten opastuksen ja työpajan ajankäyttöä olisi voinut miettiä uudelleen. Toisaalta aikataulutus oli kuitenkin siinä mielessä toimiva, että kynnen tekemiseen meni monilta koko se aika joka työpajaan ja kynnen tekemiseen oli varattukin. Jos aika olisi ollut paljon lyhyempi, olisi joiltakin oppilailta voinut jäädä työ keskeneräiseksi ja sen vuoksi jäädä työpajasta ”huono maku suuhun”.

7.1. Mitä opimme tästä?

Opimme suunnittelemaan ja toteuttamaan ison projektin yhteistyössä eri tahojen kanssa. Jouduimme pohtimaan aikataulutusta, erilaisten ja -ikäisten ryhmien kohtaamista sekä saman työn tekemistä eri ikäisten oppilaiden kanssa.

Lisäksi harjoittelimme käsikirjoituksen kirjoittamista. Käsikirjoitusta käytimme siis draamaopastuksessa. Draaman käyttö on suurimmalle osalle lapsista mielekäs tapa oppia. Lapset saa innostettua helposti mukaan, kun on itse innostunut ja eläytyy rooliinsa. He eläytyvät helposti draamaan ja osittain elävät tapahtumia itse mukana. Myös konkreettinen tekeminen ja osallistuminen toimintaan on tärkeitä lapsille.

Kynttä tehdessä oli yllättävää huomata, kuinka epävarmalla pohjalla 8-luokkalaisten puukonkäsittelytaidot olivat. Osa toki oli selvästi kädentaidoissa muita edellä, esim. partiota harrastava tyttö, mutta valtaosa oli aluksi aivan hukassa saatuaan puukon käteensä. Tulevaa työtämme ajatellen opimme, että kädentaitojen harjoittelu jo aivan esikoulusta lähtien olisi todella hyödyllistä. Työpajassa saimme huomata, että käsillä tekemiseen ”syttyi” melkein jokainen lapsi, kun vielä valmistettiin itselle saatava esine, niin lähes kaikki panostivat sen tekemiseen täysillä. Näin ollen kädentaitojen harjoittelu ei siis luultavasti ole lapsille epämiellyttävää kirjoista opiskelun ohelle.

Lopuksi haluamme mainita, että ”Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty!” sanonta todettiin toimivaksi myös tässä yhteydessä.

Lähteet

- Hakamies, I. 2011. Museopedagogiikka – oppimista ja opetusta museoissa. Viitala, S.,
- Hakamies, I., Kakkuri, S. & Kuvaja, M. Museologia. Tutkimus, suunnittelu ja viestintä museossa. 3.5.2011. http://www.helsinki.fi/museologia/tutkimuksen_liitteet/Museopedagogiikka%20-%20oppimista%20ja%20opetusta%20museoissa.pdf
- Heinonen, J. & Lahti, M. 2007. Museologian perusteet. Suomen museoliiton julkaisuja 49. Gummerus kirjapaino.
- ICOM 2004. Suomen komitea ry. Museotyön eettiset säännöt. <http://finland.icom.museum/etiikka.html>
- ICOM 2010-2012. Museum definition. <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/>
- Kallio, K. (toim.) 2004. Museo oppimisympäristönä. Gummerus Jyväskylä: Kirjapaino Oy.
- Lehtonen, J. & Lintunen, J. (toim.) 1995. Draama. Elämys. Kokemus. Kirjoituksia ilmaisukasvatuksen alalta II. Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos. ER-paino. 116, 117, 119-122.
- Leimu, T. & Kuhmonen, L. (toim.) 1987. Opintokäynti museoon. Opas kouluille ja museoille. Hämeenlinna: Karisto Oy:n kirjapaino.
- Malmisalo- Lensu A-M. & Mäkinen M., 2009. Museo oppimisen paikkana. Teoksessa Museologia tänään. Toim. Kinanen, P.
- Museovirasto 2013. Tietoa Suomen museoista. http://www.nba.fi/fi/museoalan_kehittaminen/tietoa_suomen_museoista (Päivitetty 25.2.2013)
- Museovirasto 2011. Museotilasto 2011. http://www.museotilasto.fi/user_files/Museotilasto%202011/Museotilasto2011.pdf
- Museolaki 3.8.1992/729 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920729>
- Palviainen, R. 2000. Museopedagogiikka muuttuvassa maailmassa. Teoksessa Vilkkumäki J.(toim.) Näkökulmia museoihin ja museologiaan. Gummerus Kirjapaino Oy. Saarijärvi.
- Pedaali ry. 2012. Missio. <http://www.pedaali.fi/missio.html>
- Suomen museoliitto 2009a. ICOM:in museomääritelmä. <http://www.museot.fi/mikamuseo/icom>
- Suomen museoliitto 2009b. Mikä on museo? <http://www.museot.fi/museo>
- Suomen museoliitto 2009c. Museohaku. <http://www.museot.fi/museohaku/index.php?aakkosittain=1>
- Tal, T. & Morag, O. 2007. School Visits to Natural History Museums: Teaching or Enriching? Journal of Research in Science Teaching. 44(5), 747-769.
- Törnberg, L. & Venäläinen, P. 2008. Kulttuuriperintö ja oppiminen. Toim. Venäläinen, P. Suomen museoliiton julkaisuja 58. Gummerus kirjapaino, Jyväskylä.

Liite 1. Kyselylomake

KYSELY

Tervetuloa Kontion kintereillä -työpajaan, josta vastaavat Itä-Suomen Yliopiston Savonlinnan kampuksen luokanopettajaopiskelijat. Työpajan toteuttaminen on osa maisteriopintoihin kuuluvaa Luovaa projektia.

Museovierailu sisältää draamallisen tutustumisen Karhun vuosi-näyttelyyn sekä työpajan, jossa oppilaat pääsevät hyödyntämään kädentaitojaan.

Toivoisimme museovierailun jälkeen saavamme Teiltä palautetta Kontion kintereillä - työpajan sisällöstä ja onnistumisesta. Palautteen avulla Metsämuseo Lusto pystyy kehittämään toimintaansa ja myös me opiskelijat saamme palautetta projektimme toteutuksesta.

1. Miksi valitsitte Kontion kintereillä - työpajan?

2. Perehdyttiinkö Karhu-aiheeseen etukäteen koulussa?

a. Ei

b. Kyllä

Jos kyllä, niin miten?

3. Draaman käyttö sopi Karhun vuosi-näyttelyn opastukseen mielestämme

a. Erittäin huonosti

b. Huonosti

c. Melko hyvin

d. Hyvin

e. Erittäin hyvin

4. Työpaja oli toteutettu mielestämme

a. Erittäin huonosti

b. Huonosti

c. Melko hyvin

d. Hyvin

e. Erittäin hyvin

5. Oliko kokonaisuus mielestänne onnistunut

- a. Ei
- b. Kyllä

6. Vapaa sana (risuja, ruusuja, kehitysehdotuksia, mikä parasta päivässä jne.)

Kiitos vastauksestanne sekä vierailustanne Metsämuseo Lustoon ja osallistumisesta työpajaamme!
Metsämuseo Luston henkilökunta sekä työpajan pitäjät: Soile, Petra, Riina, Niina ja Anne-Mari

Liite 2. Vuorosanat

Emäntä hakee ryhmän lipunmyynnistä ja kulkee heidän kanssaan ensimmäiseen paikkaan naaraskarhun luo.

Yläkerrassa:

Tervetulloo tänne kontion kintereille! Mut enne ko työ kontion näätte, niin lähettekkii miun kintereille! (siirtyminen alakertaan)

Alakerrassa:

No tiällähän tää Suomen kansalliseläin Lallokki seisoo! Nykypäivänähän sitä ihan karhusta haastatte, mutta ei meijän aikaan! Mie oon tuolta Karjalasta kotosin ja siellä ol kontiokkiin kielletty sana. No nythä työ varmaa mietittä, että miks ol sillei. Mutta ku sillon usottiin, että karhu tulloo kuttujan luo ja tekkee pahojaan karjalle tai talon väelle. Sen tähe karhullakkii on yhtä monta lempinimeä ku vuussa on päivijä. Kahtokeepas tiällä niitä otson muita nimiä näkkyy. (Pyytää sanomaan tai sanoo itse muutaman nimen)

Otsosta löytyy uskomuksia ja tarinoita melekeen yhtä palajon kun nimiä. Karhulla usottiin olevan mehässä eniten voimaa, jonka takkii sillä usottiin olevan myös parantavvii voimii. Tiiättekö työ, että karhun hammas auttaa hammassärkyyn ja kynnellä suojattiin kakaroita tauveilta. Pistäkeehän tää tieto mieleenne, ku sitä työ tuutte vielä tällä reissulla tarviimaan.

Metsästäjä ilmestyy yllättäen ja keskeyttää emännän puheen

Metsästäjä: Mittee se minun muori täällä höpöjää?

Emäntä: Minulla on näitä vieraita, joille minä noista meijän kontioista oon höpötellynnä.

Metsästäjä: Annahan sie Alma näijen olla. (Lapsia puhutellen). Eihän noita akkojen löpinöitä jaksu kukkaa kuunnella. Lähtekäähän miun mukkaan nii kuulette vähän jännempiä juttuja!

Metsästäjä vie lapset peijaiskuvan luokse:

Tulkeehan tähän kahtomaan, jotta niäätte kunnol. Ootteko työ kuullunna karhunpeijaisist? No ne o semmoset juhlat joit karhu kaadon jälkjeen juhlitaan. Enne usottii, et ihmissuku on peräsi karhust. Ja ne peijaiset olki karhun hiät ja haatajaiset semmaa aikaa. Eikö oo kommee pari kuvas. Peijaissa myö kunnioitettii otsoo. Myö juotii olutta, syötii hernekeitto ja karhun ittesä lihho. Sitte myö vietii kallo suureen honkaan, jotta karhu piäsee takasi kottiinsa otavaan ja taivaaseen. Mutta, lähetäähän kattomaan ite Mettän kuningasta!

Mennään karhuntaljalle:

Täshän tää Äijä nyt leppää. Meijän aikaan vielä kevväällä karhun pesät kierrettiin. Kontion herätettiin pesästään jotta niitte henki kerkes tulla takas ruumiseen talviuniltaan. Ja ol kuulkaa vihasta Otsoo, ku ne kesken talviunien herätettiin. Sitten myö pistettiin ne kuoliaaks raskaalla karhukeihäällä. Nykysihän karhua metästettään syksyllä asseitten ja koirien kanssa, mutta kyllä se karhu siit huolimatta ovelasti metästäjiä välttää. Niinhä ne sannoo, et taitavaimmat metsästäjät hiippilee sukkasillaan loppumatkan jottei karhu vaan hänt kuule. Mut semmone sääntö on, et emokarhu ei missään nimes saa kaataa!

Karhu ilmestyy käytävästä paikalle haukotellen ja venytellen, metsästäjä havahtuu ja ottaa askeleen taaksepäin.

Metsästäjä: *Sieltähän tuo mesikämmen tulloo. Mie en sen kanssa lähe leikkeihin ollenkaan, mut teillehän tuo varmaan huastelloo. Oiskohan sillä Almalla jo kahaveet tulilla...*

Metsästäjä lähtee emännän luo.

Karhu:

Olipa makeat talviunet, mutta on aika nälkä kun koko talvena en ole syönyt mitään! Ja kyllä nuo ihmiset on ihmeellisiä, kun ne meitä karhuja niin kovin pelkää. Eihän meitä ole kun reilu tuhat Suomessa. Ja kyllähän me teitä (ihmisiä) väistetään, kun niin pitkästä matkasta teidät jo kuullaan ja haistetaan. Vaikka meidän elintila koko ajan pieneneekin ihmisen toimesta. Mutta annas olla, jos tulette minun ja pentujeni väliin, niin sillan metsä rytisee! Mutta ei minua nyt tarvitse pelätä. Lähtekääpäs mukaani, niin näytän teille pesäni.

Karhu vie oppilaat pesän luo:

Tämän pesän minä itse rakensin, että pystyn siellä talven nukkumaan. Syksyllä ennen talviunia söin hirmuiset määrät marjoja, kauraa ja muita kasveja. Haaskojakin, jos niitä löysin. Söin paljon, että minusta tulisi lihava. Sitten pärjään koko talven ilman ruokaa. Tuolla pesässä minä sitten talvella synnytin poikaset. Kyllä niissä pennuissa on sitten vahtiminen, kun ne on niin uteliaita. Saa vähän väliä niille urahdella. Mutta jos täällä metsässä meinaa pärjätä, niin tavoille pitää oppia. Ja sitä ei koskaan tiedä, jos uroskarhu tulee vastaan, niin sitten voi käydä pennuille köpelösti, jos ne ei tottele minun varoituksia. Mutta käykäähän kurkkaamassa nopeasti tuo minun pesäni, siellä minä vielä ensi talven nukun noiden pentujeni kanssa, ennen kun ajan ne erauspentuina kotoa pois.

Tämän jälkeen karhu johdattaa oppilaat työpajaan, säästä riippuen joko monitoimitilaan tai ulos Rimakauhuun.

Liite 3. Työohjeet karhunkynnen tekemiseen

1. Ota puupala ja piirrä siihen kynällä kynnen muoto

2. Vuole puukolla kynnen muoto
ITSESTÄSI POISPÄIN

3. Viimeistele kynnen muoto hiomalla
sitä hiomapaperilla

4. Merkitse kynällä porausreiän paikka
ja poraa se.

5. Hio porausreiän kohta tasaiseksi hiomapaperilla
6. Koristellaan polttokynällä tai maalilla.

6.
a) Kiinnitetään niini (kaulakoru)
TAI
b) Nahkararu ja avainrenksu (avaimenperä) kynnen reikään.

